

Klasszikus és Jazz

megdöbbentő hűséggel

A Gramofon nyári számában indított Láncreakció sorozatunk folytatódik. Ez alkalommal az egyik legsokoldalúbb hazai jazz-zongoraművészt, zeneszerzőt, Szakcsi Lakatos Bélát kérjük meg, hogy ossza meg velünk benyomásait, gondolatait, érzéseit a Naim cégnek Klukon Edit és Ránki Dezső jóvoltából már a Gramofon olvasói számára is ismert rendszeréről (CD-játzó, integrált erősítő, kezdetnek háromutas Ariva-hangsugárzók, eredeti kábelek, Mana-állvány és Audience-tápszűrő), s így véleményét a high-end szintű zenehallgatásról.

❖ Bércesi Barbara

Ahogy a Ránki-Klukon házaspár, úgy Szakcsi Lakatos Béla is örömmel vállalta, hogy több mint négy héten keresztül úgy hallgat zenét a nála felállított high-end rendszerén, mintha az a sajátja lenne. Kíváncsi volt rá, mire képes a hangtechnika ma. Ezt az alkalmat megelőzően is volt már néhányszor lehetősége high-end kategóriájú rendszeren zenét hallgatni, ezért voltak elképzelései róla, hogyan szólhat egy ilyen rendszer, s voltak konkrét elvárásai vele kapcsolatban. Szakcsi különös gondot fordít rá, hogy az igényeinek megfelelő, jó minőségű készülékeken hallgassa a számára fontos és kedves előadókat.

Saját rendszere

egy felső-középkategóriás lánc, házimozi erősítővel, CD- és DVD-lejátszóval és egy „kvázi” 5.1-es hangsugárzórendszerrel: a basszuszugárzót nem kötötte a láncba, mert a klasszikus zene és a jazz hallgatásához nincs rá szüksége, filmek közül pedig csak operafilmeket szokott nézni. Hanghordozói közt már csak CD van, a feketelemez az ő számára is befejezte pályafutását.

Az új „jövevény” egy viszonylag kicsi, kb. 8 négyzetméter alapterületű szobában kapott helyet, ahol Szakcsi teljes kényelemben, s csak kizárólagos foglalatosságként hallgatott zenét. Bár a rendszert beüzemelő szakemberek javaslatára a berendezés folyamatosan üzemben volt (az állandó működtetés más high-end rendszereknél is ajánlott, mert ennek hatására érik el a készülékek az optimális teljesítményüket), a zongorista soha nem „háttérzajként” hallgatta lemezeit. Szakcsi gyakran, mindennap többször hallgat

Fotó: Kassai Róbert

zenét, jellemzően egyedül, s vagy éppen aktuális munkájához kapcsolódóan, vagy még inkább az adott hangulatától, lelkiállapotától vezérelve választ magának zeneművet, albumot. A nála vendégeskedő rendszeren talán még a szokásosnál is többet hallgatott muzsikát. Kíváncsi volt, mely felvétele hogyan szól, és hogyan ad esetleg más, új élményt hallgatása a high-end-láncon. Popzenét egyáltalán nem hallgatott most, ezekben a hetekben sem, ahogy ez máskor sem jellemző rá. Nem szereti a dobégp egység hangját, „márpedig a mai popzenében sajnos csak dobégpet alkalmaznak, én pedig az akusztikus dobhang híve vagyok.”

Klasszikus darabok és jazz

szólt a zongoraművésznél, találkozásunk reggelén épp Lendvay Kamilló kórusműveit (Via Crucis, Stabat Mater, Fantázia és Fuga) hallgatta. „Fantasztikusan szólnak a kórusok, de a szerző is nagyszerű”, mondja a zongoraművész. Az első hangzásélménye az általa kipróbált rendszeren Mozart D-dúr, „koronázási” zongoraversenye volt. Ez a mű azért is foglalkoztatta, mert maga is készült azt előadni augusztus közepén a Zempléni Fesztiválon a Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekarral. Szakcsi Mozart összes többi zongoraversenyét is végighallgatta Schiff Andrással és a Camerata Academica Salzburggal, s megállapította, hogy „gyönyörűen szól a zenekar, ami nem utolsósorban Végh Sándor érdeme.”

Szakcsi szerint a Végh Kvartett játssza a világon a legszebben Bartók vonósnégyeseit, így ezek a művek sem maradhattak ki a választottak közül. „Olyan élmény volt ezeket a darabokat hallgatni, mintha a kvartett ott ülne előttem a szobában; megdöbbentő hűséggel szólaltak meg.” Úgy véli, a klasszikus zenében és a jazzben is lehetőség szerint az akusztikus hangzást kellene minél jobban megközelítenie az otthonunkban és a koncerteken megszólaló hangképnek egyaránt.

Az eddig felsoroltakon kívül feltette még Mahler és Bruckner szimfóniáit is és

sok-sok kortárszenét,

„mert a kortárszenei művekre a rendkívül bonyolult, szövevényes harmóniamenetek, szólamvezetések, a hangszínek gazdagsága a jellemző, mindezt pedig nem feltétlenül lehet egy normál lejátszón tisztán hallani és figyelemmel kísérni”, véli Szakcsi. Azon túl, hogy hihetetlenül tiszteli és szereti a nemrég elhunyt Ligeti Györgyöt és művészetét, ezért is választotta több darabját meghallgatásra, köztük hegedűversenyét és zongoraversenyét. Bekerült a lejátszóba a Schönberg hegedű- és zongoraversenyeket tartalmazó CD is, Kurtág György A megboldogult R. V. Truszoza üzenetei és Quasi una fantasia című műveinek korongjai, valamint újra meghallgatta

Eötvös Péter Zero Points és más kompozícióit is. „Elképesztően jól szólnak a modern, kortárs darabok ezen a rendszeren. Sokkal tisztábban kivehetőnek, könnyebben értelmezhetőnek éreztem azokat a szövevényes akkordmeneteket, struktúrákat, amelyek ezekben a művekben találhatóak. Különösen ajánlanám, hogy próbálják ki ezt a rendszert azok, akik valamiért idegenkednek a kortárszenétől, mert a segítségével könnyebben befogadhatóvá válnak ezek a darabok. Mi más lehetne az értelme, hogy high-end minőségben hallgassunk zenét, mint hogy jobban értsük a műveket?” A jazzelőadók közül többek közt

Herbie Hancock, Keith Jarrett és Bill Evans

– kedvencei – zongorajátékát hallgatta, a tenorszaxofonos Michael Brecker felvételeit és John Patitucci egyik olyan lemezét, melyen több szaxofonos és több zongorista közreműködő teszi változatosabbá a hangzást – utóbbinál is lenyűgözte a hangtisztaság, a hangzás elevensége. Bevallotta, hogy saját, Na dara! című lemezét is újrhallgatta a Naim-rendszeren, és elégedetten tapasztalta, milyen kitűnően szól rajta a zongora, „jobban szól, mint a stúdióban”, nevet Szakcsi.

Mindazoknak az élményeknek köszönhetően, amelyek a rendszer használata során érték, Szakcsi is rendkívül elismerően beszélt a láncról, de hozzátette, hogy

alapjában véve ezt várta

tőle. Mielőtt 2000-ben megvásárolta az általa használt, jó minőségű rendszert, egy igen egyszerű készüléke volt, s az új „szerzemény”-nek köszönhetően nagyon megváltoztak zenehallgatási élményei. Hasonló minőségi ugrást várt és remélt saját jelenlegi berendezéséhez képest a „vendég-rendszertől”, s ezt az ugrást valóban tapasztalta.

A sok dicséret után egy kisebb kritikai észrevétele volt Szakcsinak az eredetileg beüzemelt rendszerrel kapcsolatban. Ez valószínűleg a helyi adottságokból, a szoba mére-

Szakcsinál ekkor még a nagy Ariva-hangsugárzók álltak

téből származott: nagyobb hangerőnél kissé durvává vált a hangszórók hangja. Ezt a szinte természetes jelenséget, vagyis hogy a helyiség nagyobb hangnyomásnál túlvezérlődik, olyan módon orvosolták a rendszert beüzemelő szakemberek, hogy az Ariva háromutas hangsugárzók helyett egy pár kisebb, kétutas Naim n-SAT, hangszórót csatlakoztattak a láncba, amelynek a tulajdonságai jobban illeszkednek az adott tér paramétereire. Szakcsinak egy újabb hét állt rendelkezésére, hogy a kisebb hangsugárzóval hallgasson zenét, s az általa létrehozott hangélménnyel már maximálisan elégedett volt. „Az vitathatatlan, hogy alacsony hangerővel hallgatta mindkét típusú hangszórón minden hang még kivehetően szólt, s a szölamok aránya is megmaradt, de a kisebbnek nagyobb hangerőnél is barátságos maradt a hangja.” Mindent egybevetve végül teljes mértékben elnyerte Szakcsi tetszését a rendszer. ■

Szerkesztői összefoglaló

Bár a statisztikai szakemberek szóhasználatával azt mondhatnánk, hogy felmérésünk nem reprezentatív az eddig megkérdezett zeneművészek véleménye lassan kirajzol egyfajta képet az általuk befogadott rendszerről, s ami még fontosabb: a high-endről mint elvről. Zeneművészeink, akik azt tartják elsődlegesnek, hogy a zene legmélyebb tartalmai minél közvetlenebbül, a szerző és az előadók mondanivalóját, szellemi és spirituális üzenetét minél hűbben tolmácsolva jussanak el a hallgatóhoz, úgy érzik, hogy a high-end ehhez feltétlenül hozzájárul. Látnunk kell azonban, hogy a high-end nemcsak a kitűnő hangminőséget és az azt létrehozó, különös gonddal elkészített készülékeket foglalja magába; a high-end-elv a zenehallgatási élményt befolyásoló minden körülményt igyekszik optimalizálni, ahogy azt láthattuk Szakcsi Lakatos Béla példájából: a szoba méretéhez megfelelő hangsugárzó kiválasztása sem lehet mellékes. Sorozatunk folytatódik, s a Gramofon téli számában újabb szubjektív beszámolót közlünk a magyar zenei élet egy kiemelkedő képviselőjével, hogy még közelebb kerüljünk a kérdés megválaszolásához: van-e létjogosultsága a high-endnek mint szemléletnek.